

Effektrapport för Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Namn: Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Organisationsnummer: 802004–4510

Juridisk form: ideell organisation

Vad vill HRF uppnå?

Hörselskadades Riksförbund (HRF) är hörselskadades egen intresseorganisation. En ideell, partipolitiskt och religiöst obunden organisation av och för alla som har någon typ av hörselskada – hörselnedsättning, tinnitus, Menières sjukdom och ljudöverkänslighet – samt föräldrar och andra anhöriga. I nästan ett århundrade har vi arbetat för att stärka hörselskadade och tillvarata våra intressen i samhället.

HRFs ändamål anges i våra stadgar (§ 1):

- att tillvarata hörselskadades intressen samt värna våra mänskliga rättigheter genom att hävda vår rätt till delaktighet och jämlikhet på alla områden
- att genom förenings-, informations-, kultur- och bildningsverksamhet verka för ökad hörselskadekunskap och fungerande kommunikation
- att genom verksamhet på alla nivåer i organisationen ge förutsättningar för social gemenskap
- att initiera och stödja sådan forskning och utveckling som tillvaratar våra intressen
- att aktivt medverka i den internationella utvecklingen inom områden som berör oss
- att vid behov ekonomiskt stödja barn, ungdomar och vuxna
- att verka för att förebygga hörselskador och hälsoproblem till följd av hörselskador

HRFs vision är ”ett samhälle där alla hörselskadade kan leva i full delaktighet och jämlikhet. Ett samhälle där våra mänskliga rättigheter respekteras, och där vi kan förverkliga oss själva utan att hindras av okunskap, otillgänglighet eller brist på vård, stöd och hjälpmedel”.

Vad HRF avser med rättigheter för hörselskadade tydliggörs bland annat i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning – en konvention som Sverige har tillträtt och som lägger fast samhällets ansvar för att förverkliga rättigheterna och att inkludera personer med funktionsnedsättning i frågor som berör dem. Denna konvention utgör en viktig grund för HRFs arbete på kort och lång sikt.

HRFs långsiktiga mål beslutas av kongressen, organisationens högsta beslutande organ, som sammanträder minst vart fjärde år. Dessa långsiktiga mål anges dels i vårt intressepolitiska program, dels i HRFs handlingsprogram, som anger vilka mål och delmål HRF prioriterar under en fyraårsperiod.

HRFs intressepolitiska program är indelat i åtta områden, som är särskilt viktiga för att uppnå full delaktighet och jämlikhet för alla hörselskadade:

- hörselvård
- tillgänglighet
- skola och utbildning
- arbetsliv
- vård, omsorg och trygghet
- konsumentinflytande
- forskning och utveckling
- internationell utveckling

HRFs handlingsprogram anger mål och delmål för fyra år. Målen för 2017–2020 är:

A. Stark, synlig och hörselsmart

- Att stärka hörselskadade så att fler kan, vill och vågar ta tillvara sina möjligheter och rättigheter
- Att öka hörselskadekunskapen och väcka opinion för ett hörselsmart samhälle

B. Hörselvård och folkhälsa

- Att fler hörselskadade ska få hörselrehabilitering utifrån behov
- Att hörselvården ska vara likvärdig, offentligt finansierad och av hög kvalitet i hela landet
- Att öka hörselskadekompetensen inom vård och omsorg för äldre
- Att verka för fler hörselkontroller

C. Delaktighet och trygghet

- Att öka kunskapen i samhället om hörselskadades behov av och rätt till tillgänglighet
- Att uppnå ökad tillgänglighet i alla audiovisuella medier genom mer textning och bättre hörbarhet
- Att skapa bättre förutsättningar för hörselskadades kommunikation och delaktighet
- Att skapa ökad trygghet i hörselskadades vardag

D. Uppväxt och utbildning

- Att hörselskadade och döva barn och ungdomar får habilitering och hjälpmedel efter behov under hela uppväxten
- Att säkra barns och ungdomars tillgång till teckenspråk
- Att hörselskadade och döva elever får skolgång med full delaktighet
- Att skapa mötesplatser för familjer med hörselskadade barn

E. Arbetsliv

- Att hörselskadade får bättre förutsättningar i arbetslivet

F. En stark organisation i utveckling

- Att öka medlemsantalet
- Att stimulera medlemsengagemanget och utveckla dialogen inom organisationen
- Att stärka och engagera förtroendevalda
- Att HRFs verksamheter blir tillgängliga för alla hörselskadade

HRFs stadgar, intressepolitiska program och handlingsprogram finns att läsa i sin helhet på vår webb, www.hrf.se/vara-styrdokument

I vilket organisatoriskt sammanhang verkar HRF?

HRF är en demokratisk medlemsorganisation, som arbetar för att ta tillvara både medlemmarnas och alla andra hörselskadades intressen. Verksamheten bedrivs på tre nivåer: förbund, distrikt och föreningar. De cirka 190 föreningarna verkar lokalt, de 22 distrikten regionalt och förbundet på riksplanet. De flesta av våra drygt 25 000 medlemmar är med i någon av våra föreningar. En mindre grupp är stödmedlemmar och är då medlemmar direkt i riksförbundet, utan möjlighet att väljas till förtroendeuppdrag.

HRFs högsta beslutande församling är kongressen, som samlas vart fjärde år och består av ombud från föreningar i hela landet. Hur kongressens beslut ska förverkligas beslutas av HRFs förbundsstyrelse, samt av distriktsstyrelser och föreningsstyrelser. Mellan kongresserna är förbundsstyrelsen HRFs högsta beslutande nivå.

I alla sammanhang är vår organisation noga med att stå fri från partipolitiska, religiösa och kommersiella intressen, så att det inte råder någon tvekan om att vi alltid sätter hörselskadades intressen främst.

Samarbeten med andra organisationer och rörelser

HRF är en drivande kraft inom funktionshinderrörelsen och har under lång tid utvecklat samarbeten med andra hörselskadeorganisationer, både i Sverige och internationellt. Dessa samarbeten gör oss starkare när vi driver frågor som rör rättigheter och möjligheter för personer med funktionsnedsättning i allmänhet och hörselskadade i synnerhet.

Samarbete med förbund för hörselskadade, döva och dövblinda i Sverige

I Sverige deltar HRF i ett forum för diskussion som brukar kallas "Ordförandegruppen". Här träffas ordföranden från HRF, Unga Hörselskadade (UH), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF), Riksförbundet Döva, Hörselskadade och Språkstörda Barn (DHB), Föreningen Sveriges Dövblinda (FSDB), Barnplantorna och Vuxendöva i Sverige (ViS) för att utbyta erfarenheter, åsikter och idéer om hur vi kan samarbeta för att driva frågor som är viktiga för hörselskadade, döva och dövblinda. Diskussionerna leder ibland till att vi agerar tillsammans, i form av debattartiklar, politikerkontakter med mera.

Samarbete med hörselskadeorganisationer i Norden

HRF har ett gott samarbete med våra nordiska systerförbund, inom ramen för Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS). Vi diskuterar intressepolitiska strategier och opinionsbildning samt jämför hörselskadades villkor och tillgång till samhällsresurser i de olika länderna. Vi gör även intressepolitiska utspel tillsammans, på nordisk nivå.

Samarbete på internationella arenor

HRF medlem i International Federation of Hard of Hearing People (IFHOH) och European Federation of Hard of Hearing People (EFHOH). Tillsammans med andra hörselskadeorganisationer arbetar vi för att skapa en värld som är mer tillgänglig och jämlik för hörselskadade. Vi agerar såväl i FN-sammanhang som på EU-nivå, samt på andra internationella arenor.

Utvecklingssamarbete

HRF genomför ett utvecklingssamarbete tillsammans med den nybildade, bolivianska hörselskadeföreningen ASHICO (Asociación de Hipoacúsicos Cochabamba), i samarbete

med biståndsorganisationen MyRight och Sida. ASHICO drivs av unga hörselskadade, som vill förbättra hörselskadades levnadsvillkor i Bolivia. Vi stödjer föreningen i dess strävan efter att forma ett starkt och synligt riksförbund.

Samarbete inom funktionshinderrörelsen

HRF var en av grundarna för Lika Unika, federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sex förbund är medlemmar: HRF samt Förbundet Sveriges Dövsblinda (FSDB), Neuroförbundet, Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU), Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) och Synskadades Riksförbund (SRF). Genom samarbetet i Lika Unika väcker vi opinion och bedriver intressepolitisk påverkan i olika frågor som rör rättigheter och möjligheter för personer med funktionsnedsättning.

Vilka strategier har HRF för att uppnå sina mål?

HRFs arbete för ett hörselsmart samhälle utgår från kunskap. Genom att samla och sprida kunskap gör vi det möjligt för politiker och andra beslutsfattare att fatta beslut baserade på fakta, vilket är en viktig princip i ett demokratiskt och jämlikt samhälle. Kunskap innebär även att HRF som organisation blir en tydlig, trovärdig kraft med förmåga att övertyga och utöva inflytande över de villkor som formar hörselskadades tillvaro.

HRF genomför egna undersökningar, kartlägger samhällsförhållanden, sammanställer och analyserar statistik och fakta från andra aktörer samt bevakar och initierar forskning och utveckling. Inte minst är vi alltid stadigt förankrade i den samlade erfarenhet som finns bland hörselskadade själva.

Med stöd av denna kunskap påverkar HRF lagstiftning, regelverk och samhällsplanering. Vi talar om hur det är och hur det borde vara. Vi lyfter fram behov, brister, konsekvenser och lösningar – såväl missförhållanden som möjligheter. Vi är aktiva som remissinstans i statliga utredningar, har dialog med politiker, myndigheter och andra beslutsfattare samt gör hörselskadades röst hörd i samhällsdebatten.

Att väcka opinion handlar också om att göra hörselskadade mer synliga. Vi vill få människor att förstå hur det är att vara hörselskadad och vad som behövs för att vi ska få ett samhälle där vi kan vara delaktiga.

En annan viktig del av HRFs verksamhet är att ge stöd till enskilda hörselskadade och anhöriga. Vi stärker enskilda så att de utvecklar kompetens och insikt samt får självförtroende att påverka och förbättra den egna vardagen. Det gör vi inte minst lokalt, i våra föreningar, men också via vår rådgivningstjänst Hörsellinjen och i våra slutna diskussionsgrupper på Facebook, som erbjuder gemenskap och erfarenhetsutbyte. På så sätt påverkar vi samhället, en person i taget.

Vilken kapacitet och vilket kunnande har HRF för att uppnå sina mål?

HRFs 22 distrikt och cirka 190 föreningar bedriver mycket ideellt arbete i form av lokalt påverkansarbete, informationsträffar, utbildning samt olika aktiviteter för social gemenskap och erfarenhetsutbyte under tillgängliga former. Här kan enskilda få råd och stöd, ibland även hjälp med hörapparatskötsel.

Förbundets arbete beslutas av förbundsstyrelsen, som leds av en heltidsarvoderad förbundsordförande, och utförs av förbundskansliet. Förbundsstyrelsen representerar HRF i en rad olika styrelser och råd.

Förbundskansliet har ett 30-tal medarbetare som på hel- och deltid arbetar inom områdena intressepolitik, kommunikation, data och administration, ekonomi, insamling och tidskriften Auris.

Förbundets ombudsmän är sakkunniga inom intressepolitiska ämnen som hörselvård, tillgänglighet, skola och utbildning, arbetsliv samt forskning. Ombudsmännen gör utredningar, kartläggningar och analyser samt handlägger förbundets remissvar, skrivelser och olika intressepolitiska underlag.

Förbundets kommunikatörer arbetar med HRFs webbsajter, nyhetsbrev, kampanjer, medieutspel, informationsmaterial, sociala medier med mera samt ger enskilda råd och information via rådgivningstjänsten Hörsellinjen. Hörsellinjen förmedlar även kontakt med HRFs juridiske konsult, som ger medlemmar juridiskt stöd i vissa socialförsäkringsfrågor.

Vid förbundskansliet finns även personal inom IT och administration, som bland annat sköter ekonomi, medlemsstöd, IT-support, digital utveckling med mera.

Auris är en redaktionellt självständig medlemstidning med två journalister som bevakar frågor som rör hörselskadade. Tidningen har även en prenumererad upplaga.

HRFs insamlingsverksamhet består i huvudsak av telemarketing, som bedrivs av gåvoförmedlare. De förmedlar även information om HRF och hörselfrågor till allmänheten. Gåvor från allmänheten utgör en stor del av finansieringen av HRFs arbete för hörselskadade. HRF har också intäkter i form av statsbidrag, medlemsavgifter, fonder, viss försäljning, deltagaravgifter och bidrag.

HRFs bolag och stiftelser

HRF har två helägda bolag:

HRF Hörteknik AB bedriver försäljning av hörhjälpmedel, arbetsplatsanpassningar och andra konsulttjänster. HRF Hörteknik hade även en klinik med två legitimerade audionomer som utförde hörselmätningar och utprovning av hörapparater, men kliniken upphörde sommaren 2017.

Forskningsinstitutet Hörselbron AB bedriver forskning, utveckling och kvalitetsutvärdering inom teknisk audiologi och hörteknik. Hörselbron främsta verksamhet är att hantera det nationella kvalitetsregistret för hörselrehabilitering av vuxna. Hörselbron har även tagit fram HRFs vetenskapligt validerade, digitala hörseltest "Hörseltest", som finns på webben och som app.

HRF har även flera stiftelser med olika syften, bland annat:

Hörseliforskningsfonden är en stiftelse som delar ut anslag till medicinsk, beteendevetenskaplig och teknisk forskning. Anslagen uppgick till totalt 1.4 miljoner kronor under 2016. Fonden delar vart fjärde år ut Stora Hörselpriset till en eller flera forskare som har gjort "betydande forskningsarbete inom hörselområdet som direkt eller

på sikt kan anses ha stor positiv påverkan på hörselskadades vardag”. På så sätt främjar HRF forskning och utveckling som kan bana väg för bättre livsvillkor för hörselskadade.

Hur vet vi om HRF gör framsteg?

HRF bevakar noga samhällsutvecklingen och de politiska processerna på riks-, landstings- och kommunnivå, för att följa upp vilka effekter vårt arbete och vår verksamhet får. Det gör vi framför allt genom:

- bevakning av politiska förslag och beslut
- medierapportering, samhällsdebatt och sociala medier
- egna kartläggningar och undersökningar (bland annat insamling av statistik från hörselvården i samtliga landsting/regioner)
- sammanställning av fakta och statistik från andra källor (myndigheter, Statistiska Centralbyrån med mera)
- aktuell forskning (bland annat via Hörsselforskningsfonden, tillsammans med ledande forskare inom olika områden)
- insamling av hörselskadades erfarenheter, via Hörsellinjen, HRFs föreningar och distrikt och HRFs diskussionsgrupper på Facebook
- opinionsundersökningar om attityder till/kännedom om hörselskadade och HRF

För HRF handlar framgångar i hög grad om att få igenom beslut och ställningstaganden som stärker hörselskadades rättigheter och möjligheter. Men viktiga framgångar av detta slag, som till exempel när SF Bio beslutade att börja visa alla svenska biofilmer med text eller när Socialstyrelsen ställde sig bakom HRFs kritik mot systemet ”Fritt val av hjälpmedel”, kan inte kvantifieras eller mätas med nyckeltal.

Inför varje verksamhetsår görs en utvärdering av det gångna året, en analys av samhällsutvecklingen och aktuella frågor samt det uppdrag som kongressen gett förbundet, framför allt genom det fyraåriga handlingsprogrammet. Utifrån detta görs en verksamhetsplan för det kommande året. Inför HRFs kongress vart fjärde år görs en omvärldsanalys och en långsiktig resultatutvärdering. Den utgör grunden för förbundsstyrelsens förslag till nytt handlingsprogram med nya mål och eventuellt justerade färdriktningar.

Vad har HRF åstadkommit så här långt?

Hörselskadades Riksförbund (HRF) åtnjuter högt anseende bland allmänheten, enligt Sifos kännedoms- och varumärkesundersökning (maj 2017). Av 35 organisationer i Sifos "Anseendeindex" ligger Hörselskadades Riksförbund på fjärde plats.

Denna starka position har HRF fått genom målmedvetet, långsiktigt arbete för att förbättra hörselskadades livsvillkor inom olika områden. HRF har bland annat åstadkommit följande under 2016 och början på 2017:

Målområde: Hörselvård

- *Starkt stöd för jämlik hörselvård:* HRF har under de senaste åren haft flera, viktiga framgångar i vårt arbete för jämlik hörselvård.

Våren 2016 kom Socialstyrelsen med en rapport om hjälpmedelsförsörjningen i landet, som innebar ett starkt stöd för HRFs kritik mot stora avgiftsskillnader mellan olika landsting/regioner. Socialstyrelsen konstaterade bland annat att helt olika avgifter för hörapparatutprovning i olika delar av landet är en ojämlikhet som inte är förenlig med syftet bakom de styrdokument och regler som landsting/regioner har att följa.

Även den statliga Hjälpmedelsutredningen (2017) kritiserade avgiftsskillnaderna och lade förslag som gick på HRFs linje. Bland annat föreslog utredaren att kommuner och landsting ska få ta ut "skäliga avgifter" för hjälpmedel, men att inga avgifter ska tas ut av barn eller av personer som är 85 år och äldre, samt att avgifter för behovsbedömning och förskrivning av hjälpmedel ska omfattas av högkostnadsskyddet för öppenvård.

- *Viktiga genombrott i kampen mot hörselcheckar och oetisk hörselvård:* HRF har i flera år påtalat allvarliga systemfel inom "Fritt val av hjälpmedel", som finns inom hörselvården i Stockholms läns landsting och Region Skåne. Enskilda hörselskadade hamnar i kläm när hörselmottagningar ägda av hörapparatindustrin uppmanar patienter att köpa hörapparater privat, ibland för tiotusentals kronor, trots att de har rätt till hörapparater från landstinget inom patientavgiften. Genom "hörselcheckar" uppmanar landsting/region patienter till privat köp, utanför det upphandlade landstingssortimentet.

Men nu har tre tunga instanser ställt sig bakom HRFs kritik mot Fritt val: *Statens medicinsk-etiska råd (Smer)* slog 2015 fast att det inte är "etiskt godtagbart" med medfinansiering av hörapparater, så kallade "hörselcheckar". I december 2016 kom även *Socialstyrelsen* fram till att "Fritt val" innebär "att grundläggande principer om vårdetik är svåra att upprätthålla", att systemet inte ökar valfriheten samt riskerar vårdkvaliteten. Och i maj 2017 konstaterade även den statliga *Hjälpmedelsutredningen* att "Fritt val" inte ökar valfriheten, utan "inger betänkligheter från såväl ekonomisk som etisk synpunkt". Utredaren ifrågasatte "om sjukvårdshuvudmännen överhuvudtaget bör erbjuda fritt val av hjälpmedel med tanke på den kommunala likabehandlingsprincipen, de potentiellt höga kostnaderna samt användares låga tilltro och upplevelse av delaktighet".

Samtliga tre instanser lägger stor vikt vid HRFs rapporter, faktaunderlag och argument i sina slutsatser. Detta innebär ett erkännande av HRFs trovärdighet och integritet som kunskapskälla.

Frågan om oetisk hörselvård inom Fritt val har även fått mycket uppmärksamhet i media under de senaste åren. Våren 2017 medverkade HRF till en serie avslöjande inslag i SVTs Rapport, som ledde till att en av de större mottagningskedjorna avskaffade försäljningsbonusar för audionomer.

- *Krav på hörselscreening för nyanlända:* Hösten 2016 gick HRF ut i media och uppmanade Arbetsförmedlingen att införa hörselscreening för alla nyanlända inför utbildning i Svenska för invandrare (SFI). Vi hänvisade till undersökningar som visat att hörselnedsättning kan vara mer än dubbelt så vanligt bland nyanlända som i den svenska befolkningen. Vi framhöll att fungerande kommunikation är avgörande för integration – att lära sig svenska, jobba, studera och bygga ett nytt liv i Sverige. Uppmaningen fick positiv respons, bland annat från Arbetsförmedlingen och SFI-verksamheter i vissa kommuner.

- *Ny kunskap om hörselvård och hörselskadade:* Under 2016 genomförde vi än en gång olika undersökningar och statistiksammanställningar om hörselskadade, hörapparater, tillgång till rehabilitering med mera. HRF är sedan länge den främsta källan till statistik om hörselvård och hörselskadade i Sverige. Vårt statistikmaterial utgör ett viktigt underlag för statliga utredningar, myndigheter, forskare och andra instanser i samhället.
- *Digitalt hörseltest når fler:* Under 2016 uppdaterades och nylanserades HRFs digitala gör-det-självt-test "Hörseltestaren" på webben och som app. Ändringarna innebär bland annat att fler kan göra testet på fler olika plattformar samt att testresultaten kan samlas in för forskning och uppföljning.
"Hörseltestaren" är ett vetenskapligt validerat test, som HRF har utvecklat i samarbete med Forskningsinstitutet Hörselbron. Syftet är att få fler att testa hörseln och ta tag i eventuella hörselproblem. Varje år kollar ungefär 40 000-50 000 personer sin hörsel med hjälp av Hörseltestaren.

Målområde: Tillgänglighet

- *Ökad säkerhet för hörselskadade:* HRF har haft stora framgångar när det gäller vårt krav på att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) ska bli tillgängligt för hörselskadade och döva. Efter riksdagsbeslut kan nu alla mobiler som befinner sig inom ett riskområde få VMA genom textmeddelanden via sms.
- *Förslag på ändring av yttrandefrihetsgrundlagen:* Allt fler program och filmer sänds via webben. HRF vill därför ha lagkrav på textning av tv-liknande sändningar via webben, men för att det ska vara möjligt måste först yttrandefrihetsgrundlagen ändras. Nu har den statliga Mediegrundlagskommittén lagt ett sådant förslag, och HRF driver på för att få en grundlagsändring till stånd efter valet 2018.
- *Textning av familjefilmer på bio:* I stort sett alla svenska filmer på bio visas textade, utom familjefilmer som dubbats till svenska. Detta slår mot barnfamiljer där föräldrar eller andra anhöriga har nedsatt hörsel. Efter kontakter med tre ledande film distributorer och utspel i media fick HRF utfästelser om förändring. Ett bolag lovade att genast börja förse alla "kommande dubbade filmer med en textfil som gör det möjligt för alla biografägare att enkelt visa dubbade filmer med svenska texter".
- *Textade OS-sändningar:* HRF lyckades påverka Viasat att direkttexta först vinter-OS i Sotji 2014 och sedan sommar-OS i Rio de Janeiro 2016. Detta innebar ett genombrott för textning av sportsändningar och en utökning av textade sportsändningar även i SVT, till exempel Vinterstudion.
- *Dålig akustik ger minus i restaurangrecensioner:* HRF deltar sedan ett par år tillbaka i en ljudmiljögrupp med olika aktörer inom restaurangområdet – krögare, eventarrangörer, fack, arbetsgivare, restaurangguider med flera. Vi diskuterar olika strategier för att bättre ljudmiljö, vilket bland annat har lett till att ansedda White Guide nu beaktar ljudmiljön i sina restaurangrecensioner och ger minuspoäng för dålig akustik. En rad andra restaurangguider har följt deras exempel.
- *Fördubblat antal teleslingor i Almedalen:* Under devisen "Svensk politik hörs för dåligt" har HRF lyckats sätta ljuset på vikten av tillgänglighet för hörselskadade i samhällsdebatten, bland annat under Almedalsveckan, där antalet teleslingor har

fördubblats på senare år. Även mängden textade tv-sändningar från Almedalen har ökat.

- *Standardisering för bättre tillgänglighet:* HRF har deltagit i standardiseringsarbetet på Swedish Standards Institute (SIS) i frågor som rör ljudmiljö och annan tillgänglighet. Genom att påverka gällande standarder bidrar HRF till att förbättra tillgängligheten i hela samhället.
- *Skärpt diskrimineringslag:* Funktionshinderrörelsen lyckades för några år sedan få igenom en utvidgning av diskrimineringslagen så att den även omfattar krav på tillgänglighet. Tillsammans med övriga organisationer har HRF drivit krav på en skärpning av lagen och under 2016 lade regeringen till slut förslag om att ta bort undantaget för företag med färre än tio anställda. Lagen är emellertid ganska tandlös när det gäller tillgänglighet för hörselskadade, vilket är en fråga HRF fortsätter driva.

Målområde: Skola och utbildning

- *Stöd till föräldrar:* Under 2016 skickade HRF ut ett erbjudande om stöd och rådgivning till två tredjedelar av alla föräldrar till hörselskadade barn (cirka 5 500–6 500). Föräldrarna fick information om möjligheten att vända sig till Hörsellinjens rådgivare eller söka fakta och råd på HRFs barn- och skolsidor på hörsellinjen.se. Hörselskadade barn och ungdomar har det ofta tufft i skolan, utan tillgång till rätt hörteknik, ljudmiljö och pedagogik. HRF har därför genomfört en flerårig satsning på att stärka föräldrar med kunskap om barnens rättigheter och möjligheter.
- *Spred kunskap om ljudmiljön i skolan:* Hösten 2016 genomförde HRF och Specialpedagogiska Skolmyndigheten (SPSM) en kunskapsdag om ljudmiljön i skolan, där skolpersonal fick kunskap och råd av ledande forskare, experter och praktiker om vikten av att förbättra ljudmiljön i skola och förskola.
- *Nedläggningshot mot hörselklasser avvärijdes:* Våren 2016 stoppades ett förslag om att lägga ner hörselklasserna vid Solanderskolan i Piteå kommun, tack vare protester från föräldrar med stöd av HRF och Unga Hörselskadade (UH). Vi kunde visa att kommunens förslag inte skulle innebära besparingar, utan bara slå hårt mot en redan utsatt grupp. HRFs kritik fick stor uppmärksamhet i massmedia och inom loppet av några veckor drogs förslaget tillbaka.
- *Lagbrott med otillgänglig skolstart:* Hösten 2016, i samband med skolstarten, gick HRF ut i media och konstaterade att det innebär ett brott mot skollagen att försumma hörselskadade elevers behov av tillgänglighet. Ofta är hörtekniken och ljudmiljön för hörselskadade elever inte ordnad när det är dags för skolstart, vilket kan få konsekvenser för hela läsåret och ibland ännu längre.

Målområde: Arbetsliv

- *Rekord för juridiskt stöd:* HRFs juristkonsult hanterade 29 juridiska ärenden under 2016, vilket är fler än någonsin tidigare. Juriststödet innebär att HRF-medlemmar kan få råd i socialförsäkringsfrågor, framför allt när det gäller ärenden som rör arbetsskador, sjukersättning och vårdbidrag.

HRFs konsult har drivit flera principiellt viktiga ärenden, varav en del har prejudicerande betydelse för många andra hörselskadade.

- *Miljard till bättre arbetsmiljö i skolan:* Efter intensivt påverkansarbete från HRF och andra organisationer avsatte regeringen 2016 en miljard kronor till åtgärder för bättre arbetsmiljö i skolan, bland annat åtgärder för bättre ljudmiljö.

Ljudmiljön i många skolor och förskolor är bedrövlig och har mycket negativa effekter på både personal och elever. Särskilt hårt drabbas hörselskadade. HRF har tagit fram ett påverkanspaket, som hjälper våra föreningar att uppmuntra skolor att söka pengar ur Skolmiljarden.

- *Liten delseger om tolk i arbetslivet:* Tillgång till tolk är livsavgörande för de som är berörda. Trots det är möjligheterna till tolk i arbetslivet starkt begränsade och dagens system fungerar dåligt. HRF vann nyligen en liten delseger, när det maximala bidraget till tolkservice för fortbildning i arbetslivet höjdes från 50 000 kronor till 150 000 kronor. Men stora organisatoriska problem återstår.

Målområde: Vård, omsorg och trygghet

- *Fler hörselinstruktörer:* Äldre hörselskadade får alldeles för lite stöd i dag, bland annat saknas hörselinstruktörer i många kommuner. Därför har HRF stöttat lokala föreningar att uppmana sina kommuner att inrätta och behålla hörselinstruktörstjänster, bland annat med stöd av ett påverkanspaket med fakta, argument och praktiska verktyg. Det har gett resultat på flera håll, med både löften och beslut om att stärka resurserna för äldre hörselskadade. Samtidigt fortsätter den negativa trenden i andra kommuner, med vakanta och indragna hörselinstruktörstjänster.

Målområde: Konsumentinflytande

- *Stöd och vägledning via Hörsellinjen:* HRFs rådgivningstjänst Hörsellinjen har fått en allt viktigare roll när det gäller oberoende vägledning till hörselskadade, anhöriga och andra berörda, bland annat som en följd av att kommersiella aktörer har tagit över allt mer av det som tidigare enbart låg på den offentliga hörselvården. Det kan vara svårt för enskilda att få information om sina rättigheter och möjligheter, bland annat om vad de har rätt att få inom den allmänna hälso- och sjukvården och vad de behöver betala för.

Varje år tar omkring 3 000 personer kontakt med Hörsellinjen via telefon och e-post. Tusentals söker också fakta och råd i HRFs kunskapsbank på hörsellinjen.se – en webbplats som nylanserades 2016 på en mer tillgänglig plattform.

De vanligaste frågorna till Hörsellinjen gäller hörselvård, särskilt om hörapparatutprovningar inom Fritt val-systemen i Skåne och Stockholms län. Andra vanliga frågor rör tinnitus, tillgänglighet och rättigheter i arbetslivet.

Målområde: Forskning och utveckling

- *1,4 miljoner till hörselforskning:* HRFs stiftelse Hörselforskningsfonden delade 2016 ut 1,4 miljoner kronor i anslag till tio projekt inom teknisk, medicinsk och

beteendevetenskaplig forskning inom hörselområdet. I fondens styrelse sitter ledande forskare och representanter för HRF.

- *Utvärdering av hörselvårdens kvalitet:* HRF äger Forskningsinstitutet Hörselbron, som har ansvar för det nationella kvalitetsregistret för hörselrehabilitering. Hörselbrons undersökningar visar hörselvårdens kvalitativa utveckling, vilket har stor betydelse för landstingens uppföljningsarbete. Med hänvisning till kvalitetsregistret kunde HRF slå larm om påtagliga kvalitetsförsämringar inom hörselvården i Östergötland efter införandet av vårdval.
- *Konferens om ny hörselforskning:* Våren 2016 anordnade HRF och Hörselforskningsfonden konferensen Hörselforskning 2016, där framstående hörselforskare berättade om de senaste rönen för drygt 400 deltagare – såväl profession som vanliga hörselskadade och andra intresserade. Hela forskningskonferensen spelades in och sändes av Utbildningsradion (UR).
I samband med konferensen Hörselforskning 2016 delade Hörselforskningsfonden ut Stora Hörselpriset till professor emeritus Stig Arlinger, Linköpings Universitet, forskaren bakom den digitala hörapparaten.

Målområde: Internationell utveckling

- *Samarbete med unga hörselskadade i Bolivia:* Under 2016 startade HRF ett nytt samarbetsprojekt i Bolivia tillsammans med hörselskadade unga vuxna i föreningen ASHICO (Asociación de Hipoacúsicos Cochabamba). Projektet drivs genom biståndsorganisationen MyRight med stöd av Sida och syftet är att stärka föreningen för att förbättra hörselskadades levnadsvillkor i Bolivia.
- *”Washingtondeklarationen” – för rätten till hörapparater:* HRF har ett stort internationellt engagemang, bland annat i IFHOH (International Federation of Hard of Hearing People). I samband med IFHOHs världskongress och Biennial General Meeting i USA 2016 antogs den så kallade ”Washington-deklarationen”, som hävdar att hörselskadades rätt till hörapparater och hörhjälpmedel av hög kvalitet, till en rimlig kostnad, samt vikten av att hörapparater har telespole. Deklarationen återspeglar ställningstaganden som HRF har lyft under lång tid och är ännu ett kvitto på att HRF har en stark röst i världen.
- *Nordiskt utspel:* HRF agerar även på europeisk och nordisk nivå, bland annat genom EFHOH (European Federation of Hard of Hearing People) och Nordiska Hörselskadades Samarbetskommitté (NHS). Under 2016 enades vi i NHS om en gemensam resolution till Nordiska Rådet och Nordiska ministerrådet med uppmaning om att sätta hörselskadades frågor på den politiska dagordningen.